

Koillis-Savon luonnonystävät Ry

Koiramäentie 158

73460 Muuruvesi

tuulamuranen@gmail.com

www.sll.fi/koillis-savo

puheenjohtaja Tuula Muranen p. 0440 331 678

sihteeri Heikki Ranta p. 050 363 4509

HEI LUONNONYSTÄVÄ!

Jälleen on aika kokoontua syyskokouksen merkeissä. Syyskokouksessahan me suunnitellaan seuraavan vuoden toimintaa ja valitaan hallitukseen jäsenet. Kokouksen jälkeen Raimo Timonen Nilsin reitin suojeluyhdistyksestä tulee kertomaan, kuinka Nilsin vesistöreittiä on kunnostettu vaelluskaloille sopivaksi. Tähän liittyvät myös Juankosken upouudet kalaportaat.

Suomen vaelluskaloista lähes kaikki ovat uhanalaisia tai silmälläpidettäviä. Viime vuosina asiaan on kiinnitetty huomiota. Tarpeettomia kalojen kulkuesteitä puretaan, perattuja koskia ja kanavia ennallistetaan. Tavoitteena on vaelluskalojen vapaampi liikkuminen ja sen myötä luontaisen lisääntymisen elvyttäminen. Toimenpiteillä on vaikutusta paitsi kalastukseen myös lajikadon ehkäisyyn ja vesistöjen kuntoon. Vaelluskaloihin liittyy myös raakun eli jokihelmisimpukan kohtalo.

PUHTAIDEN VESIEN RAAKKU

Jo dinosaurusten aikaan elänyt raakku rauhoitettiin Suomessa vuonna 1955 ensimmäisenä selkärangattomana eläinlajina. Siitä huolimatta tänä päivänä se on erittäin uhanalainen. Kantaa verotti 50-luvulla vielä helmenpyynti, mutta sittemmin ojitukset ja turvetuotanto heikensivät vesien laatua raakulle sopimattomaksi. Lisäksi vaelluskalojen liikkumisen häiriintyminen vaikutti ratkaisevasti myös raakkukantaan. Raakku on riippuvainen vaelluskaloista, koska ne toimivat väli-isäntinä raakkupoikasille.

Raakun merkitys luonnossa korostuu puhtaiden vesien indikaattorina. Siellä missä on raakkuja, on myös puhdasta virtaavaa vettä. Raakku on myös avainlaji, joka luo parempaa elinympäristöä muillekin eliöille suodattamalla vettä kymmeniä litroja vuorokaudessa. Parhaimmillaan raakkuja voi olla puhtaassa luonnontilaisessa joessa jopa 1000 yksilöä/m². Sellainen määrä puhdistaa jopa 50 000 litraa vettä vuorokaudessa. Avainlajien kadotessa katoaa myös muita lajeja.

Raakku on suomen pitkäikäisin eläin ja se voi elää yli 100-, jopa 200-vuotiaaksi. Raakkuja elää meillä reilussa sadassa erillisessä virtavesistössä. Tutkittaessa raakkuesiintymiä on kuitenkin huomattu, että yhteisöissä suurin osa on vanhoja yksilöitä, nuorten loistaessa poissaolollaan. Raakku on kuitenkin viriili vielä suhteellisen vanhanakin ja laji voidaan vielä pelastaa parantamalla virtavesiä ja mahdollistamalla vaelluskalojen liikkuminen.

Esiintyiköhän raakkuja aikaisemmin myös Nilsin reitillä. Siihen ainakin viittaavat paikannimet: Raakunmäki ja Raakunlammit. Jos jollakulla on asiasta tietoa, olisin kiinnostunut kuulemaan.

AASINSILTA RAAKUSTA PAIKALLISYHDISTYSTOIMINTAAN

Yhdistyksemme ikärakenne muistuttaa raakkupopulaatiota. Tulevaisuuden turvaksi viriilin vanhemman väen sekaan kaipaisimme nuoria. Emme ole ongelman kanssa yksin. Yhdistystoimintaa ei kai nähdä riittävän hyvänä vaikuttamiskeinona, vaikka Greta Thunberg ja elokapina kyllä kertovat, että ympäristöasiat nuorisoa

kiinnostavat. Korona vauhditti retkeilyä ja luonnossa liikkumista ja viime vuosina on menty isoja harppauksia eteenpäin ekologisissa elämäntapa- ja energiaratkaisuissa, esimerkkinä kasvissyönnin ja tuulivoiman yleistyminen.

Mietittäessä tällaisissa virtauksissa pienen paikallisen luonnonsuojeluyhdistyksen merkitystä voisi ajatella, että raakkujen tavoin me täällä rauhassa elellään ja suodatellaan täällä omalla alueella kaikkea vastaantulevaa. Reagoidaan tarvittaessa, liikehditään kun siltä tuntuu ja pääasiassa pyritään elelemään harmoniassa luonnon ja läheisten kanssa. Aktiivisia jäseniä voisi olla enemmän, niin tehtävät eivät kuormittaisi liikaa harvoja ja saisimme yhteistä tekemistä.

Jäseniä meidän yhdistyksessämme on nyt 54. Jäsenmäärä on pysynyt suunnilleen samana koko ajan. Taloudellinen tilanteemme on hyvä. Jo useamman vuoden jatkunut Mäkiharjun niityn hoitotyö on ollut merkittävin tulonlähde yhdistykselle. Mitenkähän yhdistyksen varat parhaiten palvelisivat paikallista luontoamme? Ideoita siihen otetaan vastaan.

VUOSI 2021

Mennyt kesä oli poikkeuksellisen kuuma. Lämpöennätyksiä rikottiin. Alettiin jo vähän väsyä, kun hellekausi jatkui ja jatkui vaan tauotta pitkästi toista kuukautta. Olisi luullut, että sellainen helle olisi kuivattanut luonnosta kaiken, mutta mitä vielä! Sen sijaan saimme kerätä ennätysstoa niin puutarhoista kuin luonnostakin. Marjavuosi oli hyvä ja sieniäkin nousi niin, että herkkutatteja oli enemmän kuin aikoihin. Puutarhoissa omenia tuli paljon ja pihlajamarjakoin vioitusta ei ollut ollenkaan, koska pihlajatkin notkuivat runsaine marjoihin. Poikkeuksellisen lämpimät vedet houkuttelivat uimaan, eikä sinilevätilankeaan ryöstäytynyt alueellamme pahaksi. Aatu-myrsky 23.6 iski rajusti etenkin Tuusjärven alueelle. Siellä metsää kaatui isoilta yhtenäisiltä laikuilta. Maisema oli kuin sotatanner ja vieläkin voi nähdä korkealta katkenneita tai taipuneita runkoja. Syksyllä saimme nauttia uskomattoman värikkästä ruskasta. Tällaista väriloistoa en kyllä muista aiemmin nähneeni näillä leveysillä!

Suppilovahverosatoa Muuruveden Konttimäessä syyskuussa

Marraskuun puolivälin lähestyessä ollaan jo saatu esimakua talvesta. Viimeyönäkin satoi lunta, joka kuitenkin aamulla oli jo kadonnut. Ensimmäiset liukkaankelin harjoitukset on ajeltu. Jänön puoti on kuitenkin vielä auki. Pari päivää sitten keräsin vielä komeita suppilovahveroita ja karpalotkin ovat imeltyneet parhaimmilleen. Valoisaa aikaa on niukasti ja retkille kannattaakin varata otsalamppu, jos meinaa kotiutua vasta neljän jälkeen.

Yhdistyksen toimintaa kuluvana vuonna oli mm. Mäkiharjun niityn hoitotalkoot. Talkoissa meillä oli käytössä Sumiloffin Eliaksen työnnettävä niittokone ja se jouduttikin työtä merkittävästi. Ensimmäinen talkoopäivä keskeytyi hurjaan Riikka-rajumyrskyyn. Jättiputken torjuntaa Salmijärven pihapiirissä jatkettiin ja siellä tilanne on jo aika hyvä, kiitos muovipeitteen. Harmi, että siellä on myös paljon jättipalsamia. Samalla tutustuttiin Pahkavuoren jyrkänteeseen ja nähtiin mehiläishaukan pesä. Kesäkuun helteessä tehtiin retki Havukka-korpeen ja samalla käytiin Räsävaaran laavulla ja näköalatornilla. Tornista näkyi paitsi kauniit Pielisen maisemat myös ritariperhosia, jotka nousivat vanhojen kuusien latvojen korkeudelle tanssahtelemaan. Juankoskella Vanhan Konttorin kesänäyttelyssä oli tällä kertaa esillä Pertti Räsäsen laaja kivikokoelma. Kevätkokouksessa 2021 julkaisimme yhdistyksemme uuden logon, jonka on suunnitellut Pekka Vuola Vantaalta. Tätäpä nyt kelpaa esitellä! Pitäisikö meidän tehdä tarroja ja hihamerkkejä, T-paitoja...?

Kiitos kun olet mukana harrastamassa Suomen luonnossa ja luonnon puolesta!

Valoa pimeään vuodenaikaan!

Terveisin Tuula

KOKOUSKUTSU
KOILLIS-SAVON LUONNONYSTÄVÄT RY:N
SYYSKOKOUS

To 18.11.2021 KLO 17.30

Juankoskella Soittokunnantalolla

Juankoskentie 9A

Käymme läpi sääntömääräiset asiat

Kokouksen jälkeen Raimo Timonen
kertoo virtavesien kunnostuksesta.

Tilaisuus on kaikille avoin.

TERVETULOA!

Sulaajan kirkkautta syksyllä 2020. T.M.

Koillis-Savon
luonnonystäväät

Koillis-Savon
luonnonystävät